

ÚVODNÁ.

*Dnes ešte stále nedá sa
vymýšlať všaké novoty,
vedť svetom zloba otriasa
namiesto bratskej dobroty.*

*Dnes ešte stále musíme
burcovat spiace svedomie,
ked sa len tak-tak trúsime
na slnné srdca preddomie.*

*Vedť posial orkán zuriavý
do pŕs nám metá skaliská
a miesto lásky snob lživý
nám svoje pestvo natíska.*

*A skupáň — zpupný necita
groš stínska, tlačí chudobu
a nik sa s láskou nespýta
na pravú bratstva podobu.*

*Kým sa to všetko nezmení,
nemôžme smýšlať novoty,
lež pravou láskou vedení
svet búriť z jeho nemoty.*

I.

UTRPENÍM K SLOBODE

*sopár veršov
z konca nášho utrpenia.*

Nehynúcej pamiatke vel'kého zastáncu Slovákov

Dr. ALOJZA KOLÍSKA,

lebo on to bol, kto usmerňoval výboje môjho
mladistvého snaženia a naučil ma milovať drahý
náš ľud, jeho kroj a spevy a rodiacu sa svätú
slobodu Čechov a Slovákov.

KRAJ NÁŠ JE TICHÝ.

*Kraj náš je celý akýsi tichý,
iba čo hora tíško zašumí,
rukou naň dvíha zlý otrok pýchy,
brozí, že zmení na prach ho, rumy,
ak sa len ozvú v prsiach nám vzdychy,
či ustá šopnú verš božskej dumy.*

*Malučké chatky na holej stráni
mrtvý kľud hostia. Nepočut blasu,
nepočut piesní — dnes, ako vlni —
a preds' tam chlapci ovečky pasú.
Márne je všetko! Nadutí páni
strašia nám i tú nevinnú chasu.*

*Čo boli súci, krvou sa potia,
za pánske viny brat vraždí bratov
a čo sú doma, tažko robotia
nadutým vládcom za málo platu.
Uznanie pánov: korbáč a psota,
nevynechá ver ni jednu chatu.*

*U cesty do vsi kríž stojí Krista,
ktorý je ludu útecha istá —*

*lež, ked sa na nás zadívat mieni,
černý mu havran kriedlom ves tieni;
aby nevideli oči syna — Boha
ako tam trpí tá Slovač ubohá.*

PLAČÚ TATRY.

(Prof. Dr. Emilovi Funczíkovi.)

*Plačú Tatry, slzy ronia
nad ubohým našim ľudom,
bo mu lotri k smrti zvonia
a krv jeho tečie prúdom . . .*

*Všetky jaré rodu sily
ženú vojny v dravé víry,
zakial ich mlad bujná v puchu
krčiem kľudne pije, hýri.*

*V malomocnom dvíham hnevu
rukú k pomste za tie rány;
prosim Boha, by vyzdravel
rod náš katom utyraný.*

*Aby svojho dobyl práva,
voľné boly jeho polia,
ved dost rán už bolo dosial
a tie bolia . . . strašne bolia.*

*Vyslobod nás z pút otrockých,
daj nám, Bože, čo nám patrí:
rodnú pôdu, reč, slobodu,
pokoj od tej divej chátry!*

30. IV. 1918.

SMUTNÁ PIESEŇ.

*Na horách sa blýska,
na doline prší —
ach, smutno je, smutno
ubolenej duši.*

*V zvuk hromu, v šum dáždu
bôlny pláč z vsí letí —
to pláčú slovenské
opuštené deti.*

*Otca im zabili
vo vojne za kráľa,
mamička zomrela,
čo ich rada mala.*

*Teraz blúdia svetom
a nik ich nechráni,
bo Láska a Pravda
trúchlia za mrežami.*

ZAZNIEVA PIESEN.

(Soňke.)

*Zaznieva pieseň tá, velebná, vrúca,
čo Boha o pokoj každý deň prosí —
(nejedna dievočka na výdaj súca
fertušku horkými slzami zrosí).*

*Ku modrej oblohe nesú sa zvuky,
za nimi slzavé zierajú očká —
(dievočka prežívá smrtelné muky,
nevie, či miláčka svojho sa dočká).*

*Vo vojne mladú krv pije zem stará,
žičí kľud ostatkom nevinných duší —
(nejedna dievočka príchodom jara
nabude istoty, o čom už tuší . . .)*

Holič, február 1918.

ADOLFOVI HEYDUKOVÍ.

*Spevavý slavičku šumavských šumných hôr,
bezkrídly Tatier syn spevom sa vdáči,
v ňom city lásky sú, slzy i tvrdý vzdor
a hľavne žobrácky život na Slovači.*

*Ved o čom spievať môž' krivdený Tatier vták?
Strežia ho neludskí fúzati hajdúsi.
A keď sa ku zorám obráti jeho zrak,
hned bdelý strážca v ňom nadšenie hrdúsi.*

*A tým mu temnejším zdá sa byt každý deň,
ked v noci po zorách volnosti túživa,
bo z rána z duše mu panského oka tieň
vyženie tie skvelé života pruživá.*

*A potom v slzách mu kúpe sa jeho tvár
už celý boží deň a mnoho dní ešte;
ani tá najväčšia plodivá slnka žiar
neshodí s srdca mu tesknaty kliešte.*

*Preto, môj spevavý slavičku Šumavy,
prijmi i dumný spev strmých Tatier syna,
ktorý, keď spieva Ti, zrak jeho slzavý
temnie sa ako tá zimná noc siná.*

*Temnie sa ako ten chmúrny deň jasene,
ked v blate topí sa žltý list javora;
ako tie lučiny nedbale zkosené —
pravá to života umrlčia komora.*

*Slovensko ešte spí svoj spánok násilný
a bdelý strážca mu sleduje rytmus pŕs
(bo môže precitnúť — k tomu je náchylný —
väzenia potom dvier nestačí rýchly vrz . . .).*

*Slovensko spí, ale strach majú, že ránom
mocnejšie ked svitne slniečka koruna,
otvorí oči a bôl ztiší balzámom,
ktorí mu priniesli proroci z Soluňa.*

*Slovensko ešte spí, lež bdejú bratia. Tí
nedajú iste mu, by spalo na veky.
Ich vrelý lásky spev životu ho vráti,
bo 'kási božská žiar spojuje myšlienky . . .*

*Slavíčku spevavý, vdaka Ti za piesne,
tie neminú ciela, dosiahnu ho iste,
bo vrúca láska, čo k svetom sa hviezdnym pne,
splodiť môž diela len nadšené a čisté.*

*Ďietatko — slovenskej slobody lalia,
čistúčka, ako hrst napadlého sňahu,
života dá do žil biedneho pária
a na úl včiel zmení slovenskú vlast drahú . . .*

A. JIRÁSKOVI.

*Boh Ta žehnaj, baťko lúby,
a živ dlhé letá,
by si videl ako hubí
hriechy Pravda svätá,
by si videl lud nás drahý,
ako v láske žije,
že sa stala z mlkvej Prahy
Praha známa z historie;
by si videl poklad zlatý
vyhrabaný z útrob zeme
a tie naše nízke chaty
svätým bratstvom naplnené;
by si videl, u nás iba,
že osveta ľudu tróni
a že čierne temno kríva
v svet na svojom schromlom koni;
že Pohľad v ci verne strážia
Domažlických lesov vchody —
kým žijú tí od Čerchova,
zbojník vlasti neuškodí!
I Slovensko ubiedené
mrzké putá trhá z tela,
by istejšie odrazilo
úhlavného nepriateľa.*

*Nová bitva u Lučenca
za našu sa volnosť chystá
a z tej moja milá Slovač
vyjde volná, vyjde čistá . . .
Boh Ľa žehnaj, starček milý,
uzreš skoro slnko spásy,
na Tatrách sa blýska, hrmi
v znak, že idú nové časy . . .*

Holič, august 1918.

MÔJ »SZÓZAT«.

(Jánovi Černému.)

*Za svoje okovy
si vinný, Slováku, sám,
ked nie si hotový
zbudovať Pravdy chrám,
ked sa vždy len krčíš
a tisneš do kúta
a na všetko mlčíš . . .*

*Či tak lúbiš putá,
že ani Tatier hrom
nezbudí ťa zo sna,
ni hlásnej väže zvon
ani perla rosná,
ktorou hojí rany,
Slováku ubohý,
riš modrej oblohy?!*

*Shod biedne okovy,
Slováku hrdinný,
vraví hlas kovový
a kážu dejiny,
volá ťa do boja
duch batka Hurbana.
Tví juni obstoja*

*pred silou tyrana.
Rozprášiš po svete
to plemä prekliate,
čo chlastá z tvojich žíl
krv — to víno sväte,
plienilo dediny
po vzoru Heróda
mysliac, že Slováci
rod jeho obrodia,
ked s nimi uzavre
smilstvom krvné sväzky
bez lásky k potomkom,
bez horúcej lásky . . .*

*Pamätáš, Slováku,
na tieto krádeže?
Ak' z divého maku
líca maly svieže
tie deti odvleklé
dolu na Dolniaky.
A ak sa vrátily,
bez chuti k životu
boly — sta mrtvoly,
sta kvietky spálené
tuhým mrázu dychom.*

*Vela nám pobrali,
až zrak mlžnie slzou,*

až sa hlava točí!

*A ty, môj Slováku,
ešte vždy otročiš
a krčiš sa v kúte,
klaniaš sa — s ostrožkou
cifrovanej bote . . .*

*Roztrhni tie putá,
máš dosť sily k tomu
a vyžeň cudzinca
zo svojeho domu!*

Holič, október 1918.

H Y M N L E T A.

*Žiarivé leto už na svet sa blíži,
v života rieke slnko sa máča,
bujarým krokom od chyže k chyži
milostný mládenec plodnosti kráča.
Spievajú rozkvitlé ovocné sady,
zrejúcim žitečkom vlnia sa polia . . .
Lahodia človeku tie leta vnady
a duša akoby znov' mladá bola.
Až môjho národa zblíži sa leto
a slovenská lipa zavonia kvetom,
v mojej sa duši hned milosti tieto
odrazia akoby v zrkadle svätom.
Ked môjho národa leto sa zblíži
a lipa slavianska zaskvie sa kvetom,
ja pôjdem ku každej slovenskej chyži,
zaspievam hymn leta slovenským detom .*

SLOVÁKOM!

*Na nebi červánky rudé
rozháňajú zla mraky,
anjel pieseň mieru budie,
pokým krvou bodáky
sa barvia a mrtvé telá
kryjú zemi kus,
víťazi pravda — svätá viera,
ktorú hlásal Hus.*

*Od sňažných Tatier k Šumave
v súladu zneje lásky hlas;
Tatranské kraje dumavé
plné nadpozemských krás
slobodné sú, vrahov prosté,
ožil Slávov rod,
po našom je krutom pôste,
slávme boží Hod.*

*Potupné putá na zem metá
v hnevú svätom český ľud
a Slovák hlása do sveta,
že krivda zlá a hriešny blud
nebude už viacej Tatry
strašiť zvukom pút,*

*dnes Slovač sa s Čechmi bratri,
bo to dejín súd.*

*Vzdajme úctu slnku spásy,
svitom našich rudých zôr,
zmužme sa na lepšie časy!
Ked bude vrah klášť odpor,
pripravme sa mužne k seči,
nebojme sa, ved
za práva to rodu, reči
a za voľný svet!*

Holič — 1918.

—

II.

ONI A JA

NIČ NEVIEM...

*Nič neviem — len spievať,
neviem nič — spievať len,
do srdci ztrápených slnečno vlievať
a vôkol vykúzliť nového žitia deň.*

*Nič neviem — plány kúť,
neviem nič — sníčky priast
a vtedy zabúdať krušného žitia rmut
a na leb ubitú diadém šťastia klášť.*

*Som snivé dieťa Múz,
som plachý Krásna bard —
po čase — verím, že posol raz splaslých pŕs
prekoná víťazne uznania zlatý štart.*

INTÍMNE SLOKY...

I.

*Srdce moje doráňané,
cože ešte čakáš u dvier?
Tam niet brata — kriky plané,
nie bozk, ale zloby úder.*

*Tam niet citu, nieto lásky,
tam len nesvár, briešnosť králi —
dobrotu tam samopašsky
zli kriklúni popluvali.*

*Bratským slovám vysmiali sa,
textom Písma šmaria stranou,
betársky sa briechom pýšia,
tupia pravdu nepoznanú . . .*

*Srdce moje, nechod ďalej,
roztlčú ťa uličníci
a v tej krvi vyvetralej
ich betárskosť lásku zničí.*

*Srdce moje, ostaň v hrudi,
máš dosť miesta v tejto schrane,
tam sa žiaden zo zlých ludí
nikdy k tebe nedostane!*

II.

*Duše mojej tvrdé tóny
chránia dobre tajné dvere,
kde dobrota srdca tróní,
kde sa kujú plány steré.*

*Duše mojej nežná schrana
pojme v seba celé svety
a čo hodné milovania
najde v nej vždy bratstva kvety.*

*Duše mojej prajná chata
vie si vážiť svojské sestry,
ktoré lásku láskou platia,
kvietkom kvietok šťastia pestrý.*

*Duše mojej prosté kúty
chráni pred zlom srdca neha:
kto je dobrý, bude čutý,
kto však zlý, nech nenalieha!*

III.

*Idem cestou žitia sám,
vôkol víchor búri zlostný —
darmo klniem nebesám
a darmo žalm spievam pôstny .*

*Nútený som znášať ból,
pretrpet zla rany všaké;
ved' raz stihнем šťastia pól —
ak nezhyniem zloby v mláke.*

*Ja verím však: lepší deň
svitne i mne — nebadane,
čo len prchne noci tieň,
a splatím tie smútku dane.*

*Je ich mnoho — viaceré
zalialy mi slzou oči,
však raz ich čert poberie,
ako tamtie čierne noci!*

MAJSTROVI MACHAROVÍ.

*Nič to, Majster, zlí že revú,
znevažujú tvoje diela,
márne sú tie strely hnevú,
ulietne im labut biela.*

*Twoja práca, štít je dobrý
proti týmto strelám zášti —
ved sa, majster, kam chceš pozri,
zrieš len blbost vedy v plášti.*

*Z tejto strach mat nie je treba,
stačí tvôj dar ironie
a máš cmiter vôkol seba,
v ňomž tá múdra podlač zhniye..*

*Tvôj »Jed« a »Rím« večne rania,
z »Apoštolov« ide hrôza,
»Magdalena« opluvaná
pozadzuje cnostných z voza.*

*A všetko, čo twoja Múza
splodila a ešte splodí,
nezneváži hlúpa luza —
to prežije všetky doby!*

(Pozdrav na Hrad.)

*Osemdesiat plodných rokov,
osem krížkov na chrbáte
a deviaty s túže chúťou,
ako tamtie, začíname.*

*Osemdesiat . . . Kto by mysel,
že ten čas tak rujno letí —
ved nedávno vyvádzal ste
po dedine v kŕdle detí.*

*A rad-radom spomíname
na všetky tie šťastné chvíle . . .
Na borbu, tiež na ústrky.
Čo prešlo, je všetko milé.*

*Na posiedke, v drahých kruhu,
ked sa nad tým zamyslíte,
poviete si: »Mal som ja to,
na moj veru, pestré žitie . . .*

*Detstvo prešlo, ako také,
po školách som zkúsil veľa,
v živote však — hotový muž,
mal som radost iba z diela.«*

*Prešlo všetko. Tiež boj s vrahom
skončil sa a istou ranou
vrátili ste ľudu nášmu
slobodienku odpieranú.*

*Dnes, keď národ celý žehná
vašich rokov osemdesiat,
genij rodu píše zákon:
»Zaslúžil sa veľmi o štát.«*

*I ja sviatku pred večerom
prosim toho Neznámeho,
nechže živí, nechže žehná
prezidenta predrahého.*

MÔJ MALÝ SYNČEK BLAHOŽELÁ.

*Kebych ako anjel sám
vedel vzlietnuť nad oblaky,
letel by som k nebesiam
rozhnat všetky búrky, mraky,
aby tento slávny deň
bol žiarive slnný len.*

*Potom by som letel priam
k tatičkovi na Hradčany,
zlúbat ho, ved rád ho mám,
ako žiadnen medzi nami
a z tých veľkých nemá rád
nikto, ako útla mlad.*

*Priviezol bych plný ver'
voziček môj — vrchovatý:
slnka, lásky zpod Tatier,
by mal radost otec zlatý
a vedel, že Tatier svet
svôj najkrajší dá mu kvet.*

*I hračiček plný stôl
prinesiem mu na deň slávy,
aby stále mladý bol,*

*ako lipa stále zdravý
a nech nikdy smútku mrak
nezatieni jeho zrak!*

7. III. 1932.

ZOMRELA DOBRA MAT...

(Dr. A. Masarykovej.)

*Ztichlo to srdce už, čo tak vzácné bolo,
nemé sú pery, čo sialy lásky zrná,
skutky však, šíriace skvostné dobra kolo,
nezhladí nikdy viac žiadna času vlna.*

*Zomrela dobrá mat, úctyhodná žena,
čo trpeł vedela za rod svôjho muža,
spolu s ním nehodám, zlobe vystavená,
zrela, jak mraky sa nad národom úzia.*

*A keď on odišiel, keď vyštvali deti,
ostala samotná v opustenom dome,
v ktorom sa pestily vzácné lásky kvety,
v ktorom sa dial pokus krásy na atóme.*

*Bolast ju zranila, ale neubila,
slniečko slobody osviežilo krv a
z kalicha, z ktorého iba bolast pila,
usrkla mok šťastia nadšene a prvá.*

*Tešila sa veľmi, že nám svitla zora.
Krátko však, odišla... odkial niet návratu.
So slzmi myslíme na mamičku, ktorá
mala veľké srdce a dušenku zlatú...*

D R. E D. B E N E Š O V I.

*Ste len dvaja z tej trojice,
čo národu volnosť dala,
za vami išly tisíce
junákov, tvrdých ako skala.*

*Za vami išlo žehnanie,
hymny sa radostné pely —
pred vami veci neznáme,
za vami deň bol už biely . . .*

*Slobody našej strojcom ste,
ste jeden z slávnej trojice,
čo viedla junov ku pomste
za rabstvo, dereš, palice.*

*Ste jeden — kto vás nahradí?
Ten, čo na vás kydá hanu?
Nik nemôž' z falše záhrady
biť i brániť pravdy pannu!*

*Len držte pevne zástavu,
deň nový, čo hlása svetu,
smer značí k mieru prístavu,
hľadá strážcov bratstva kvetu!*

*Len stojte stále na stráži,
nič nedajte na zlé slová,
len zlostník na vás nevraží,
len čeliadka satanova.*

*Lud dobrý má pamäť dobrú,
vie on, kto mu ako slúži,
zašliapne raz lstivú kobru,
zlúba čelá verných druži!*

*Len vydržte! ostražite
vydobyté vájte práva,
pomník, čo si postavíte,
nech i vekom odoláva!*

8

PRE TEBA, NÁRODE...

*Pre teba, národe, odmietam zlato,
pre teba prekľňam hojnosti zdroj —
z horúcej lásky vre obeta táto,
keď tebe, ubohý národe môj!*

*Pre teba, národe, hostom mi bieda,
pre teba, národe, vítam ju rád.
Ona mňa nezradí, zablúdit nedá,
na úkor zbiedených slovenských chát.*

*Pre teba, národe, pre twoje deti
vyhŕážkam zlosynov smejem sa len.
Hrud moja — tot oltár, stán tvôj je svätý;
v ňom teba velebím každučký deň.*

*Pre teba, národe, som učňom Marta,
po boku šablička, zaťatá päst,
som twoja predná stráž, chvojníčka varta,
nedám ti urážať belostnú česť!*

NA RUŠNOM ROZCESTÍ.

(Jankovi Pešlovi.)

*Sedím na rušnom rozcestí.
Každý, kto prejde popri mne,
môže čuť jednu z povestí,
čo sú tak ludsky uprimné.*

*Môže čuť slová, na ktoré
možno že čakal rokov rad.
Ja mu ich sdelím v pokore,
jakby bol jeho vlastný brat.*

*A keď mu pieseň zanôtim,
ktorú mu kúzlil lipiek šum,
možno ho spasím činom tým,
vyrvuúc ho z drápov zhúbnych dúm.*

*A keď ho zlúbam na líca
akoby bozkom matere,
viem, že tým navždy spojí sa
dosial, čo osve sa berie.*

*Kiežby kol išly zástupy,
čo čuť by chcely zvestí sklad,
než ma zlý podliak olúpi
o to, čo chcel bych všetkým dat . . .*

MLADÝM BÁSNÍKOM.

*Nechodme v nadoblač, tu budme dole,
zanôťme pieseň, tú, čo vzkersla z trudu,
ožívme svet — toto záhuby pole,
na točne rozvíňme zástavu rudú!*

*Nechajme nebesko v nadhviezdnom kraji,
hotujme raj bratom v priestoroch sveta,
nech štastie ztopí sňah na Himalaji
a súzvuk prevedie antické dieťa.*

*Zanôťme pieseň, čo potuží dlane,
ča nadchne leňochov k poctivej práci,
poduzní hmotárstva výhonky plané,
zastaví hurbajov krik, pokrok račí.*

*Drásajme svedomie vládnucej kasty,
vyzvime do boja páriov šiky,
nech v čelo necitu tvrdá päst praští,
zahriakne polotmy prežilé zvyky.*

*Nech liškať odvyknú zhýralej tvári,
kto znojom mužných čiel premôhli hmotu,
nech nevie prijímať danajské dary,
kto svalmi zahúdol víťazstva nôtu.*

*Nechodme v nemožnosť, držme sa svetla,
zapálme pochodeň ohnivých rečí,
nechby sa kopôčka nadšencov slietla,
kantrila všetko, čo pravde sa prieči!*

UŽ IDE NOCKA...

(Ing. Julkovi Gašperíkovi.)

*Už ide nocka tichá,
sen kladie na oči
a všetko láskou dýcha,
kam sa len potočí.*

*Už sníčky krajom šibú,
ich svet sa otvára,
podáva šťastia skyvu,
mok z mieru pohára.*

*Už všetkým zlúbal líca
snov biely holubok
a noc — mat, krasavica
zdržiava času tok...*

ŽIVOT.

*Hoci by som tisíckrát
nad životom lámal pruty,
musím ho vždy milovať,
tak aký je: zlostný, krutý.*

*I keby som každý deň
s ním sa lúčil tvrdým gestom,
vždy sa musím trápiť preň
a uhybať jeho trestom.*

*A platiť mu tvrdú daň
s novou chutou, bez odporu,
kedže jeho mocná dlaň
ztlumí každý pokus vzdoru.*

*Hoc by som len slzy lial,
srážaly ma zloby šípy,
predsa vo mne každý sval
po živote túhou kypí.*

INDE A U NÁS.

(L. Scheuerovi.)

*Inde je denne chleba dost
a víno tečie tam prúdom —
a u nás večne tvrdý pôst
mučí nás s rozvážnym kľudom.*

*Inde je radosť deň čo deň
a smiechu sú plné pery —
a u nás zhúbnej zloby tieň
ohyzdné zubále cerí.*

*Inde je slnná pohoda
a tiché noci tam vládnu —
a od nás všetci odchodia
len pre tú mŕtvotu chladnú.*

*Inde sa vedia s diablon bit,
oprú sa nárazom smútku,
kým u nás chvie sa vzdoru cit
v splasnutom nadšenia kútku.*

M A T K E.

*Tie slzy, matko, neposilia ducha,
ich mlákou nikdy nezocelie päst —
dnes treba nosiť pancierové rúcha,
vyhýbať uzlom nepoznaných ciest!*

*Dnes treba kypiet nepovoľnou silou,
ju vedie túhy prenikavý zrak,
ved na nás číha z všetkých svetadielov
spodina biedna: novodobý drak.*

*Musíme, matko, kriedelce mat orla
a jeho ostrý, ocelový spár —
potrvá dlho, kým za pravdu zhorlia
zblúdili milci nebezpečných chmár.*

*Potrvá dlho, kým slniečko žiarne
z čiel našich zlúba náš boľastný rmut ..
A preto, matko, žaloby sú márne
a ty len silnou, rímskou matkou bud!*

JEDNÉMU Z MNOHÝCH.

*Ó, braček môj, chráň si zdravie
a mozolné dlane tuž,
somkneme sa: hlava k hlate,
celý národ jeden muž.*

*Dnešné časy sú už také,
treba držať silnú stráž,
a keď s' slepý, päste mäkké,
velmi málo vykonáš.*

*Nevysedaj, bratku, v krčme,
tam pre teba miesta niet,
tam lenivost hlúpa tučnie
a dorásta hriešny svet.*

*My na kvetnú lúčku chodme
tužiť plecia, bystrit um,
by sme zreli zlých i po tme
a poculi zhúby šum.*

*Dokial sa tu po tme chodí,
dokial osve každý z nás,
ó, len vesluj k bratskej lodi,
sbieraj sily, ako znáš.*

*A to zdravie chráň si, bratu,
bystri um a telo tuž,
nech bránime voľnosť svätú
raz všetci ak' jeden muž!*

OKO ZA OKO.

*Z duše lúbim dobrých ludí,
najmä tých, čo tvrdou dlaňou,
s hrđou vierou v bôlnej hrudi
merajú sa s biedy paňou.*

*Tak, ako viem zlúbat líca
zarosené pracným potom,
viem tiež užiť pästi, biča
hoc v bre, s blbým idiotom.*

*Mne záleží velmi málo
na rečiach, čo o mne vedú —
zmôžem ľahko pestva bralo
a zahanbím zverskú čriedu!*

*Pôjdem si ja svojou cestou —
ako dosial — s priamym čelom,
s piesňou, ako za nevestou
mladý ženich v rúchu bielom.*

*Milujem a žiadam lásku
od toho, kto po nej túži,
kto nenosi falše masku
z mädu, smiechu, vonných ruží.*

III.

A TAK SME ŽILI...

(Piesne radosti, sklamania i nádeje.)

*Básníkovi I. O. Parmovi
za »Slovenský máj«.*

ZMENA ČASOV.

*Konec je pláču v porobe,
dnes jarmo otrocké puká,
života nášho na zdobe
pracuje slobody ruka.*

*Marné sú vzteklé útoky
zomierajúceho vraha,
splatili sme ho i s úroky
za to, že v jarmo nás priahal.*

*Darmo krv bratov netiekla,
splatena otcov je práca:
šelma už pošla do pekla
a jej sa semeno ztráca.*

*Na naše nebo smútiace
vyhúpla milostná zora,
volá nás všetkých do práce,
lebo že svety sa boria ...*

*Boria sa hriechu základy,
sloboda nový svet tvorí:
ona nám s láskou obriadi
život náš od vekov chorý.*

*Ona nám prsia naplní
voňavým Osvety vzduchom
a srdcia odeje bez škurny,
božského nadšenia rúchom.*

2

HĽA, ZORA.

*Hľa, zora vychodí zpoza hôr,
ich strmé vrcholky zlatí
ona nám vyženie z kraja mor
a naše trápenie zkráti . . .*

*Pred jejím zábleskom prchne kat
i všetka čeliadka vraha —
(nemôže slobodu milovať,
kto brata do jarma priaha).*

*Pekelná šelma zavre pysk,
nebude krv chlastať našu;
legií smelých víťazný šik
roztlkol poroby čašu.*

*Slniečko zmladí Tatier ríš,
osvieža zvädnuté kvety;
splasklá sa vzpruží srdca skrýš
slovenských jarmených detí.*

*Poroby — zimy minul chlad,
už jaro i leto je tu —
zo zemi, z hor i odevšad
šíri sa vôňa slobody kvetu . . .*

S P E V S L O B O D Y.

*Zrúcané modly barbarov
rozmetá sloboda zlatá,
nadarmo blesky z okálov
zlostného sršia kata.*

*Sloboda krok víťazný
do Tatier riše už točí,
nadchnutá junov odkazmi
od Darney, Zborova, Soči . . .*

*Zkyprená pôda zaváňa,
milostný vetriček šumí;
slovenská duša sputnaná
skončila poroby dumy.*

*Shodila púta — rabstva znak,
o svoje práva sa blási,
cez temnej noci zhúbny mrak
slnko si cestičku razí . . .*

*Slobody slnko kriesi svet
pod Tatrou, ktorý sa krčí,
otroctva panstva už tam niet,
slobody hymnus tam hučí. —*

*Volný je Tatier krásny kraj,
s ním všetky slovenské chaty,
slobody svätej božský taj
každého života vráti.*

*Zkyprená poda balzámom
slobody kriesive vonia,
ku svätých božstiev oltárom
volá blas zlatého zvona.*

ZORA SPÁSY.

*Zora spásy nebo krášli,
nad Tatrami čo sa pne;
slobody kvet naši našli,
ten lieči Slávstvo chorobné.*

*Ním trú rodu hlávku bielu,
ludu nášho spevný ret,
by uvítal junač smelú,
ked premôhla hriešny svet.*

*Bojovníkov mužné rady
žehná rodu genius,
že robili diablon zradu
silné hate z mladých pŕs;*

*že zlámali vrahov meče,
ktoré klaly Slávov rod —
viac' krv naša nepotečie,
vyschnul rabskej krve brod . .*

*Slobodienky žiarne lúče,
lieča rany rabských dní,
naše kraje nechal rúče
navždy zbojník protivný.*

*Viacej plač a ľudu stesky
nerožvlnia Tatier vzduch,
bo nás chráni brat náš český
a Slavianstva strážny duch!*

ČAS RADOŠTI.

(Prezidentovi Osloboditeľovi.)

*Čas radosti príchod hlási
do slovenskej malej ríše,
vrahov čelad spevom plaší,
ultimatum zlobe píše
na zjasnenej nebies báni
zlatej zory skvúcim svitom:
Slováci sú doma páni
a slobodní navždy pritom.*

*Masaryka mužné pluky
pokorily vrahov stádo,
ktoré malo zverské ruky,
sýtilo sa krvou rado —
dnes už bozskej Pravdy slová
pretvorujú Tatier chatky,
mužná nota Wilsonova
víťazstva tu slávi sviatky.*

*Darmo chlapcov krv nevinná
nepoliala bojišt pôdu,
bo sloboda Tatier syna
napravuje vzniklú škodu*

*na národa citnom tele
i na čele matky Slávy —
slobodienky lúčevrelé
mrak otroctva nezadlávi!*

SLOBODY SLNKA BOŽSKÁ MOC.

*Tatier štit venčí zlatožiar
slobody našej zory —
slniečka milá zlatá tvár
uzdraví národ chorý.*

*Národ môj jarmom zbiedený
zlatom sa slnka lieči,
súchotín zárod zdedený
márne sa tomu prieči —*

*Slobody slnka božská moc
víťazstvo svoje slávi:
strašidiel plná prchla noc
a s ňou i hriešnik pravý . . .*

*Otrokár skončil hostinu
na hrobe svojích obetí,
odšiel večných do stínov
kráľovať v temnom podsvetí.*

*Na oltár Božskej Slobody,
národ môj obet skláda
na znak tej veľkej obrody,
čo nám sa do duší vkráda . .*

*Prsia sa šíria nadšením
a oko šťastím žiari
sloboda ľudom vzkrieseným
rozdáva svoje dary . . .*

*Spevom sa nebo otriasa,
odplaty hymnus hučí —
slobodných ľudí okrasa
v našej sa skveje duši.*

NA ŠÍM HROBOM.

*Pozdlž ruskej Magistrály
stá mrtvých tiel tleje v zemi.
Bludná duša z dialnej diali
sem obracia zrak svôj nemý.*

*Smelých chlapcov milujúce
tam dotlkly srdcia navždy,
uhýňa, čo bolo súce
na sibírskom zimnom dáždi.*

*Tisíce ich kryjú hroby —
za slobodu našu padli.
Ich príbytok dodnes zdobí
lesných kvetín veniec zvädly.*

*Lež v národa mysli budú
stále títo juni mužní —
Bože, žič ich prachu kľudu
a ty, ľud môj, pozdrav družný!*

MATICI SLOVENSKEJ!

*Vítaj nám, Matička, tvoja štedrá dlaň!
Po nútenom spánku znov' otváraš oči,
tvoja prajná hlava už sa po nás točí,
ideš posiať žitkom zanedbanú plán...*

*Boh nám Ťa nebeský od nehody chráň,
a braň proti starým tyranom! a voči
neprajníkom obozretná bud'! Vše bočí
ku Tebe ich čierna rozlútená saň.*

*Skýtaj svoje dary svojmu ľudu tak,
ako pred tým, kým Ťa znásilnili tí,
čo sa báli, by tvôj zradostnelý zrak
nespálily slnka, vedy zlaté svity,
či: by tvôjho ľudu impozantný tlak
nezrúcal ich trón a snem neláskou spitý!*

PO DLHEJ ZIME...

(E. K. Rosolovi.)

*Po dlhej zime slnný deň
pozdravil zšarpané chaty,
zaplašil ľažký rabstva sen
a pokoj priniesol svätý.*

*Radostou zhýkol starý svet,
zavýskli zmučení ľudia,
slobody skvostný biely kvet
zlúbala zorička rudá.*

*Svet spája mieru obruča,
čo krvou mrtvých je skutá
a táto ľudstvu porúča
rozdrúzgať otrocké putá,*

*znivočiť zlobu — z koreňa,
miesto nej bratskosti kvieťa
naštepiť v ľudské stvorenia
vo všetkých končinách sveta:*

*nech zmládne celá zemgula
a ľudstvo otvorí očí
a božej lásky do úla
nech s bratským pozdravom vkročí!*

SOKOLOM!

*Hej, Sokol náš, len ta hor',
k slnku slávy mužne let,
napni paže — sily vzor,
nech ustrnie celý svet!
Máš ty silu, bystrý um
k nej sa druží, ved ty znáš —
Tvojho letu jasný šum,
tot nádejny život náš.*

*V Tvojich radoch rodu duch
zaburáca v pravý čas;
v mužných prsách roje túh
značia kúzlo všetkých nás.
Mysli na to; a vzdy dbaj,
by bol národ jeden šik,
by z nás zhubca — nebodaj!
nevynútil bôlu vzlyk!*

*V Tvojich čatách jarý vzlet
vzpruží srdce znavené,
dodá sily, kde jej niet,
do žil sväté nadšenie —
Hoj, len stúpaj! Skvelý ciel:
rodu spásu zve Ťa vpred ...*

*Ak by Sokol zlenivel,
nádeje už pre nás niet!*

*Hoj, len náhli rodu dať
sväté túžby, bratský cit,
by nemôhol nik nám vziať
Slobodu — ten istý štit!
Bud nám vzorom — vždy ním bud,
ved na Teba zrieme len —
V Teba dúfa Tatier lud,
v Teba verí rodná zem!*

Bratislava, jún 1926.

NA STRÁŽ!

(»Sokolu« v Holíči.)

*Hor' sa, bratia, mužným krokom,
na stráž vlasti, hore sa!
Prehliadnite bystrým okom
šíry svet i nebesá.*

*Nepriateľa zradné spády
(tie znáte z liet jarma už),
škrek šakálov, sykot hadí
a podliakov čierne vnady,
premôcti sa z vás každý tuž!*

*Nepriateľ, čo v prachu leží,
zmôže sa, ak nikto z nás
nezdomáčni v strážnej väži,
aby hlásil v pravý čas,
čo sa zôkol-vôkol koná,
aký prijde zajtra deň.*

*Hor sa, bratia! zve hlas zvona,
kým slnko nám nezaconia
čierne mraky, zloby tieň!*

*Bárs nám slnko spásy žiari,
bárs sloboda králi tu,
môžu predsa zlostní tmári
priviesť náš deň k zániku.*

*Môž' sa vrátiť hora žialu,
smutný osmý listopad,
ak rod našu lásku stálu,
nepreberie z vášní kalu,
by z nej vzniknul Bratstva sad.*

*Hor' sa bratia, na stráž rodu,
dokial ešte slnný deň
oddaluje nepohodu,
peklahodnú umu lieň;
dokial ešte Tatier deti
cítia teplý lásky kruh;
dokial zora spásy svieti
a do boja za rod vznety,
prijme ľudu citný duch!*

*Hor' sa, bratia, hor' sa juni.
Na vás národ spolieha!
zadržte mu dníčok slnný
bo akosi ubieha.
Budte stále na palube
a ked' zlostný ozve sa,
po zverskej mu dajte hube
nech to naše slnko lúbe,
z nášho neba nehne sa!*

POZDRAV NA POŁANU.

*Valasi, chlapci Połany,
pasáci oviec statní,
vám k smiechu sú zlí galgani
a celý ten svet špatný.*

*Vy v riši dobra pánni ste
a zdravím kypí každý,
vás tuží slnko zlatisté
a sila skrytá v dáždi.*

*Vás nikto v svete nezmýli,
vám vlastné sničky stačia
a šťastia zlatí motýli?
tých dá Vám starý bača.*

*Ten piesňou svojej fujary
vykúzli radosť v duši
a v jeseň vám či na jari
povestmi život vzruší.*

*A v piesne, tóny lkajúce,
vykriknu vaše spory
i bôl, čo líha na srdce,
vyylieča tiché hory.*

*Valasi, chlapci spevaví,
nech hučia vaše piesne,
ich krása nech svet bolavý
po smútnej tvári plesne!*

M E L O D I A.

(Dr. Jurkovi Slávikovi Neresnickému.)

*Slovensko, zem moja milá, lúby Tatier kraj,
ti tebe duša pozdravila svätý žitia taj,
preto lúbim z hlbin duše strmých Tatier ríš,
k nej ma viaže — čím viac užšie — srdca mojho skrýš.
Kde mi matka život dala, tam pospiecham rád,
tam je moja spasná skala, nedobytný hrad.
Iba horská chatka prostá ma pritúli, viem —
na muky, čo rozžalostia, v nej pozabudnem.
Moje kosti dolámané skryje v lúdna zem
a na oči uplakané sadne tichý sen.
V rodnej zemi v stredu ruží, kde som býval rád,
ustane, čo prsia úži, zmizne bôlu lad . . .*

NA PALUBU!

(Rob. tel. jednoté v Holíči.)

*Na palubu hor' sa a do boja vpred!
Neprestaňte hrímať, borci snaživí.
Zlatá zora musí raz premeniť svet,
slnko zlúbať prápor rudoohnivý!*

*Rudý prápor v čele — za ním borcov rad..
Ich nadšeným spevom nech sa strasie zem,
pozmení sa v krásny srdečnosti sad,
ruže bratstva zpestria jej každúčky lem!*

*V úcte majte svoj štit a vždy dbajte oň,
by bol večne čistý, schopný odboja,
ked sa na vás zrúti bludný povetron
a sa netopieri na vás vyroja.*

*Tamí majú silu, majú istú zbraň,
premôžu vás ľahko zradou, podvodom
ak vy netužíte um a mäkkú dlaň,
útle šliapky k veľkým Pravdy pochodom.*

*Ludské práva hajte, pre ne znajte mriet
ako bojovníci z doby Bastilly.
Ved akúže cenu má ten celý svet,
ked v ňom vládne zbojník krvou opilý?!*

*Pravdu chcejte na trón Dobra nastolit,
miesto plaču sirot — spevný lásky kút,
miesto ryku vojny — srdečnosti kryt,
miesto sluhov Marta — spokojený ľud!*

K O M U N I S T O M.

*Každý je mi stejne milý, ak má srdce čisté:
bolševik či buržuj lebo agrosodemita,
na firmu sa duša moja nikoho nepýta,
ale do srdc vašich ona, verte, nazre iste!*

*Kto je synom matky Slávy a kto je syn dobrý,
tomu moja duša býva otvorená stále —
tomu ale, kto ľudskosti šlape ideále,
postavia sa strážcovia jej, slávskej viery obri!*

*Kto sa riadi podľa Krista lebo Mohameda,
nemôž hrešiť myšlienkami, nemôž ani skutky —
vitaný mi každý tvor je šlachetný a ľudský
a nikomu pod oblohou ona výhost nedá!*

Trnava 1. mája 1923.

ZMRÁKA S A...

*Já som mysel, že už konec bude smútku,
ked nám slobodienka zlatým slnkom žiari;
že — dla Svätopluka — prútik prilne k prútku,
v nedobytnú baštu, že sa láskou svarí —*

*Že sa spevom lásky Tatry rozhlaholia
a len pokoj sídlo v našej najde chatke.
Už za rany, ktoré tisíc rokov bolia —
k vôle legionov nesmrtnej pamiatke.*

*Naši ináč súdia. Čo len svitlo, zmráka
na našej sa strane, podlosť u nás zúri.
Najdeme sa skoro v sieti vlkolaka,
ked nerozoženeme nebezpečia chmúry!*

*Dost už bolo jarma — na čo túžiť po ňom!
Teraz slobodienky užívajme zplna,
nedajme si šlapať radost hriechu koňom,
tiež nie život vzrostlý zo slobody zrna!*

SLOVENSKO.

*Slovensko — rajskej kút,
nad teba v svete niet,
máš dobrý, pekný ľud
a ten — má hŕbu bied.*

*Slovensko — šťastná zem,
máš vzácné zákutia,
lež ľud tvôj, ako viem,
o inom hrkúta.*

*Slovensko — lúby kraj,
na svete jediné —
ó, bože, šťastia daj
slovenskej rodine!*

U N Á S...

(Bratovi majorovi Vladkovi Řeháčkovi.)

*Pod Tatrami učupená
dedinôčka mnohá leží,
nezareptá na bremená,
ani na bôl denne svieži.*

*Nezareptá hoc by mala,
nevyzkúša silu pásti —
silných otcov odchovala,
v synoch lásky kvieťa pestí.*

*Pod Tatrami bralá biedy,
pod Tatrami slza mnohá
smýva starých hriechov vredy
a ľud Tatier verí v Boha . . .*

DOZNIEVAJÚ PIESNE.

*Doznievajú piesne
a nadšenie chladne.
Každodenné tiesne
prichodia už riadne.*

*Tažký život nezná
nijakej premeny:
nevie, ktorí väznia
a kto je väznený.*

*On len ďalej spechá
cestou vyšlapanou,
naňho nezabrechá
psisko pod poľanou.*

*To len na nás stále
sa pohroma ženie,
zvýši naše žiale,
ztrpčí živorenie.*

*Doznievajú piesne,
tvrdý život súri,
každodenné tiesne
boria šťastia múry . . .*

NEPRAJNÍKOM POKROKU.

*Len pochybných kvalít duch,
len žobrácky podlá duša,
môže brzdiť tento ruch,
v ktorom národ k predu rušá.*

*Len ten, kto má v srdci ľad,
len ubožiak, človek-zviera,
do vlčích tlám môže hnáť
ľud, čo túhou vpred íst zmiera.*

*Len hyena, čo vie žrať
zbytky zverských hodokvasov,
môže taký signál dať,
čo smer dáva do rúk ďasov.*

*Raz precitne ľud náš z dúm,
zahudie rad starých zvestí,
tie privábia žitia šum
na trnisté jeho cesty.*

UŽ DÁVNO LOVÍ...

*Už dávno loví paní Bieda
vo vodách šedého nádychu,
na pilnej stráži denne sedá
s vraždiacim liekom v kalichu.*

*Nik nevie, kedy liek mu vnúti,
a preca nevidí v ohni dlaň,
čo piše výstražnými pruty
na stenu čierny Biedy plán.*

*Nik nechce počuť pochod hladu
a vzlyky zmučenej chalupy
a nezrie starnúť junač mladú,
ju blad o mladost olúpi.*

*A ďalej loví paní Bieda
po chatách tie duše zomhlené
a žiaden slámky križom nedá
a nevie rieť: dost! — ďalej nie!*

*Ved malý človek sily nemá
a kto má, ten srdcom nevládne.
Pre toho nech či chryzamtéma
alebo človek uvädne.*

*A pani Bieda ďalej loví
do siete tie duše ubité . . .
Prestane, až deň novo-nový
svet zlúba v novom úsvite . .*

TU ŽIT JE NEMOŽNO!

*Niet v svete pochopu, radosti z šťastia,
niet lásky k bližnemu, úprimných túžieb —
len bieda ducha tu mohútnie, vzrastá
a biedni tučnejú z pekelných služieb.*

*Ani len v bratovi nenajdem brata.
Dnes všetci stejní sú: biedni a podlí.
Nad všetko každému blyskot je zlata.
Namiesto k Bohu sa k tomuto modlí.*

*Namiesto pocelu pluvajú v oči,
namiesto uznania tlčú ľa v líca —
a všade neprávost, kam noha ukročí,
z všetkých miest betárstva kriklúni kričia.*

*Tu žit je nemožno — živorit iba.
Tažko niest ústrky podliackej chasy,
ktorá svoj skutok zlý nádherou skrýva,
zlé srdce vylhaným závojom krásy.*

*Niet v svete bratstva dla učenia Krista.
Všetko tu na nič je, povrchné, plýtke,
a preto toto je vec celkom istá:
raz musí prísť k veľkej obrodnej bitke ...*

S T A V L K . . .

(Rudovi Smolovi.)

*Sta vlk — zlostne, bez citu,
polámal by podlým väzy,
zdrúzgal podlač opitú,
na strážnej čo chrápe väži!*

*Všetko robí na vzdory
proradný ten svodca malých —
kde niet dostač pokory,
strká k ústam bôlu kalich.*

*Škoda, že ma nechápe,
komu patria tieto slová —
skorej môj kvet pošlape
krutá chasa Kainova.*

*Zlostou pläčem . . . darmo však!
Nepočuje mojho stonu,
kto kvitom si tuží zrak,
smilstvom dvíha hlupstva clonu .*

POŽEHNANÉ KVETNÉ STRÁNE.

*Požehnané kvetné stráne,
ladné lány v lône strmých hôr,
v šumu piesní rozorané,
kiež vás chráni verných strážcov sbor!*

*Od svitu až do dňa skonu
kol vás v práci zapriahly môj lud
a kým iní v slastiach tonú,
on zná iba stálej práce trud . . .*

*Rodnú pôdu s láskou šlachtí,
lúbou piesňou privábi jej sen,
by ju hrialy zimy plachty,
kým nesvitne prvý jarný deň.*

*A zase len v práci čaká
plodné leto, lučežárny júl,
aby môhol — bohuvďaka —
plod mozolov zaviesť v pilný úl.*

*Požehnané kvetné stráne,
ladné lány, sivé štíty hor,
slzmi, znojom napájané,
kiež vás chráni verných strážcov sbor!*

SLOVÁČKU SPEVAVÝ!

*Slováčku spevavý, zanôť pieseň skočnú,
aby sa nenazdal vrah, že nás postraší,
keď nám znepríjemní deň či dobu nočnú
tým, že nás so zlobou a biedou sobáši.*

*Vesel sa, zanôť si, zakrepči po chuti!
Nedaj smútku vstúpiť do svojho srdiečka.
Ukaž, že si voľný, že duch tvôj nesmúti,
toho že sa svet už od teba nedočká!*

*Čo teba po smútku — tebe len smiech sluší,
cez twoje lúbezné — sťa ružové — pery,
nech znejú hlasy, čo závistných po uši
zahanbia! A staré poplat im úvery,*

*by ich nemrzelo, že s tebou do styku
dali sa s nádejou, že z teba zbohatnú.
Vyrovnaj sa s nimi, vyrovnaj bez kriku,
kým ti po najdrahšom škodcovia nechmatnú.*

*Bo vieš, že oni sú v každom klamstve doma:
oni ti pred nosom pozhášajú vatry,
zapália domčok tvôj, valašku ti zlomia,
vyvrátia z koreňa najväčší strom Tatry,*

*ak budeš bedákať, spievať žalmy smutné . . .
Zanôť si, zakrepči, maj sa vždy do skoku
a tvoja postava pred nimi zmohútnie,
vyhnú ti toľko mil, kolko dňov je v roku —*

*Budeš u nich obrom ak sa ich nezlakneš!
Preto len, zanôť si, zakrepči po chuti,
aby si všimnuli, že sa ty brániť vieš
proti zlu — všetkému, prečo duša smúti.*

*Hoj, vždy len veselo, hoj, vždy len od srdca
nôťme si pieseňky v Tatrách čo majú vznik,
každý nech v bujarom tanci sa poskrúca,
nech mladý či starý, básnik či robotník!*

SLOVENSKÁ ŽULA.

*Nech by zlost nezvancov kládla nám liečky,
nech by nám neprávost okovy kula,
pôjdeme spevaví jak prameň riečky,
vedť tvrdá nadostač — slovenská žula!*

*Nechže nám ukrutník znov' bieli cellu,
nech na nás smrtelné gulôčky šúla,
vedť už pretrpela Golgatu celú
a predsa tvrdá je — slovenská žula!*

*Nech zverský otrokár berie nám deti,
nech krajom slovenským Kain sa túla —
nám ešte vyrastú bolestné kvety
a zlobu rozdrtí — slovenská žula!*

*Nech mnobi boja sa mocného kata,
my verne držíme nášho sa úla,
v ňom tajne rodí sa úmluva zlatá
a v ocel tvrdne tam — slovenská žula!*

NA KRÍŽNYCH CESTÁCH.

(Majstrovi F. S. Procházkovi.)

*Vo spleti sedím krížnych ciest
a s túhou v duši tu čakám,
že našu poplukanú čest
očistiť niekoho zlákam.*

*Však vyhýba sa na sto míl,
kto bol by na obet súci,
kto by si lásku k rodu skryl
hlboko v chvejúcjom srdci.*

*Len nehanebný fanfaron
sa tade s hurhajom rúti
a rúca bratskej lásky trón
a studne poznania múti.*

*Jedine besi satana
sa tade o prekot valia
a srdce nášho smýšlania
ľadová obruča spiala.*

*Ja preds' len v spleti krížnych ciest
akoby na Krista — čakám,
bo viem, že našu rodnú čest
napraviť niekoho zlákam . . .*

NA ŠSKÝM DRUŽINÁM!

(E. B. Lukáčovi.)

*Zanôťme už pieseň ráznu,
nech povolia ľady — tiene
a tú citov nádrž prázdnu
zčeria vlnky striebropenné!*

*Dost už bolo snenia, ticha,
nech konečne mladé čaty —
ako tamtí u Jericha —
srútia falše chrám prekliaty.*

*Nebojme sa, že nás málo,
že padneme bez milosti,
ved' mnoho ich popadalo,
a mier vzišiel až z ich kostí.*

*Nás však je dosť! A to stačí,
aby svitlo slnko nové,
aby prchlo v zlostnom pláči
zverské stádo Neronove.*

*A preto len s chutou, bratia,
hor' tú pieseň, plnú jari,
nech omládne slávska chata,
pookreje svet náš starý!*

ČI TAK?

*Či to tak, Bože môj, večne len bude,
že lživý demagog potlačí Pravdu,
neverou zatieni slniečko rudé,
nestorsky zahriakne poctivosť každú?!*

*Či to tak, Bože môj, Tebe sa páči,
kedž zverský chamtivec krv našu strebe,
čest našu po blate, hnojištiach vláči
a nevie mena najst, Bože, i Tebe?!*

*Či to tak, Bože môj, Tvoja je vôla,
by biedny násilník prznil nám mluvu —
gazdou si počína u nášho stola
a preňho vlastní sa nesvojsky ruvú . . .*

*Či to tak, Bože môj, naša je sudba,
aby sme blúdili končiarmi sveta,
kým kliatbu nezruší mužných žíl hudba
v junáckej sviežosti plodného leta?*

*Ak tak to, Bože môj, zamýšlaš s nami,
ó, daj mi nadšenia vzpruživú nótu,
čo šiky junákov živostou zmámi,
pošibne potrestať zlolajnú slotu!*

*Ak tak to, Bože môj, docielit skúšaš,
ó, daj mi mocnú päst, nezdolnú hlavu,
nech zlostných znivočím, priviediem v úžas
pre lepšie nás slabých a tvoju slávu!*

*Ó, daj mi, Bože môj, hrdinské ramä,
ó, daj mi úchvatnosť rečnickej pózy,
nech zuby vylámem chamtivej tlame,
na hlavy bidácke skydnem vrch hrôzy!*

*Dopraj mi, Bože môj, vytrvať v boji,
kým sledný vzdych bôlu nedozní tady,
kým šťastní nebudú rodáci moji
žiť život pohody, bystrúčky, mladý!*

MLADÝM ŠÍKOM!

*Niekedy už ztrácam nádej,
časom mi bôl srdce sviera,
ked vidím, že v čate mladej
prichýlili netopiera.*

*Niekedy už smrť ma bozká,
cítim sa byť hrobu hostom,
ked našich snov živá troska,
parádi sa s cudzím chvostom.*

*Niekedy už vítam diabla,
stískam jeho čierne hnáty,
ked i mládež, smútkom schablá,
pluvá na svoj zástoj svätý.*

*Však ked zriem vás, mladí juni,
ked vidím váš prápor biely,
a ked spev váš búri, zuní,
ó, vtedy som opäť celý.*

*No, len, chlapci, hor' tú nótu,
vyšliapnite v pochod kladu,
nechby nešiel na žebrotu,
kto má — aspoň nádej mladú!*

MLÁDEŽ MOJA...

*Mládež moja, ty ratolest rodu,
Teba zdravím tejto piesne tonom:
by si bola naším Orionom
a začala novú periodu ...*

*Tam, kde jarma ešte trčia rumy,
id vyspievať svôjho jara hymnu,
žeň ztiad' chmúru a náladu zimnú —
nech tam všetko slobodienkou zšumí.*

*Zrúcaj, čo vrah staval v svojej pýche
(šibenice, kriminálov rady),
nech už k spevu žiara slnka zladí
naše viesky zakríknuté, tiché.*

*Otcov, ktorí za teba trpeli,
važ si, mládež, zlúbaj ich čiel vrásky,
zo synovskej povdačnosti, lásky
a chraň ich vlas sporý, sňahobiely.*

*Všetko, čo lud Tatier riše vlastní,
chráň, o mlad, i za krve cenu,
slovenskú zem slzmi pokropenú,
nech obrába slovenský lud šťastný.*

*A splň bratstva krásne ideále
(apoštolom slávskej vzájomnosti,
nech krv z krve, kost je z slávskej kosti!),
bo tie spasia naše pánstvo malé.*

*Hlásaj všade dohodnutia slová
a ľudskosti nezatváraj dvere,
bo po tolkej utrpenia miere,
i zemguli svitne hviezda nová.*

*Ty mlad Tatier, bud vo všetkom svojská;
všade hlásaj, čo dušu Ti krásli —
kde sa dvaja seberovní našli,
bezmocné sú satanové vojská!*

*Ty zvíťaziš, ak Tvôrca vedie Ľa,
ak ovláda Ľa po Pravde túha
a sbratrenie ako skvelá dúha
ak do duše do Tvojej sa vplieta . . .*

*Lásku láskou, dobro splácaj dobrom,
nebud za nič nikdy, mládež, dlžná,
slniečko Ti noc neskryje mlžná,
a ľudskosti budeš svetu obrom!*

V D E Ņ 28. O K T Ó B R A.

*Dnes, keď svetu zloba králi,
bieda taží ľudstva bedrá,
buďme svorní, jak tie skaly,
ich nám priala ruka štedrá!*

*Dnes, keď všetkým má byt hmota
a len peniaz oko zvlaží,
nás nech v siet si nezamotá
pavúk, ho len prúd slz blaží.*

*Buďme bratsky tvrdým šíkom,
ako tí, čo volnosť našu
vyrvali z rúk ukrutníkom
a roztlkli bôlu čašu.*

*Buďme verní otcov krvi,
ktorá za vec svätú tiekla:
v každom boji buďme prví,
kde sa ničí pánstvo pekla.*

*A dokážme krajín radom
v tento sviatok októbrový,
že sú naše srdcia sadom,
v ktorom rastie život nový.*

*Dnes, keď sa svet v slzách topí
a niet lásky v ľudskej hrudi,
vmetme v oči Evropy
všetky naše bôle, trudy.*

*Povedzme jej, že sme bratia
a žiť chceme ako takí,
nás spojila zora zlatá,
nie rôznych smlúv kliky — háky!*

PIESEN NÁDEJE.

(Generálovi Vojcechovskému.)

*Já verím pevne, že mraky hnevné
nad krajom naším rozplynú raz
a svitnú lúče — lásky obruče,
zapália srdcia, obodria nás.*

*Prijde čas kvetu, čo zistí svetu,
že v Tatier riši je bratstva máj
a miesto hnevu plno je spevu,
ozvenou šťastia hýri náš kraj.*

*To bude krása až všetko zjása,
až bratstva hymnus poletí hor',
poznajú svety, že ľud náš svätí
a šťastím dýcha každý náš pór!*

SLOVENSKÝM AKADEMİKOM.

*Slovenská junač! zdravím si ťa vrele,
pieseňkou celujem twojej čaty vlajku,
každého čelo, čo hrđostou sa belie
a vzdorne vzpriami sa za drahú vlast — majku!
Chod k cielu — neodboč, drž sa ideálu,
bud verná svojeti, spoliehaj na Boha,
za pravdu bor sa a za lásku stálu
všade tam, kde králi nebeská obloha!*

*Slovenská junač! slovenských hôr pýcho,
bud verná odkazom svätého nadšenia,
zanes šum osvety, kde duchovné ticho,
kde ešte myšlienka nebola vzkriesená.
Zamávaj valaškou, zaspievaj od srdca,
nech život zabúri, kde posial sveta ruch
po horách túla sa sta vila — bludica
a lapá znavene mŕtvotou plný vzduch.*

*Slovenská junač! Vládkyňo ranných zôr,
bud zorou života v tatranských úbočiach,
kde ešte nepoznať, že vstúpil na prestol
nového žitia prúd, rozpoltil liene sňah.
Bud hviezdou pokroku, Siriom osvety,
Labutou svornosti, Regulom pokoja,*

*aby sa dostalo tyranom odvety,
by vedel celý svet, že dobrí obstoja!*

*Slovenská junač! nádejo Tatier brál,
dediniek stúlených v sesterské objatie,
chod, hľadaj s láskou, čo zlostník nám podlý vzal,
sbieraj, čo po dušiach dobrých je rozviate:
hľadaj cit bratskosti, hľadaj stisk pravice,
žič ľudu svojemu útechy do syta,
pozorne priviň a pobozkaj na líce,
každého, kto si ťa priateľsky privíta.*

*Slovenská junač! nádejo všetkých nás,
buď verným predvojom radostným námaham,
bojuj a snaž sa len využiť drahý čas,
na zdravých základoch vybuduj lásky chrám!
Buduj raj na zemi, rozháňaj zloby tieň,
dobroty papršlek udŕžaj v stálosti:
aby raz prešlo zlo — zasvitnul lepší deň,
zemguľa vstúpila v znamenie radosti!!!*

I. M Á J.

*Nie, neverím, že neosvieží svet!
Raz shodí jarmo v svätom zápale,
utrhnne rudý preporodu kvet,
povála hriešne pekla oltáre.*

*Raz nové ráno zlúba bratstva sad,
v ňom miliony, láskou spriaznené,
zo žitia stolu budú svorne brat,
čo na ňom bude prácou snesené.*

*Raz svitne svetu skvostný prvý máj,
ten zhľadí stopy pretrpených bied
a stálym žialom zkormútený kraj
sa bude rúchom spokojnosti skviet.*

*Nie, neverím, že neosvieží zem,
zem, ktorá pije dlhý rokov rad
zátopu slznú takmer každý deň
a vidí brešiť, túžiť, milovať . . .*

NA POKON.

*Toto, hľa, je prvá splátka
na daň, ktorú dlžím vlasti,
kiež ju prijme drahá Matka
napriek zlostných hlúpej zášti.*

OBSAH

Úvodná	3
---------------	---

I. UTRPENÍM K SLOBODE

<i>Kraj náš je tichý</i>	7
<i>Plačú Tatry</i>	9
<i>Onemela slovenská niva</i>	10
<i>Od hranice</i>	11
<i>Smutná pieseň</i>	12
<i>Zaznieva pieseň</i>	13
<i>Adolfovci Heydukovi</i>	14
<i>A. Jiráskovi</i>	16
<i>Môj »szózat«</i>	18
<i>Hymn leta</i>	21
<i>Slovákom!</i>	22

II. ONI A JA

<i>Nič neviem</i>	27
<i>Intímne sloky</i>	28
<i>Majstrovi Macharoví</i>	31
<i>8o. (Pozdrav na Hrad)</i>	32
<i>Môj malý synček blahoželá</i>	34
<i>Zomrela dobrá mať</i>	36
<i>Dr. Ed. Benešovi</i>	37
<i>Pre teba, národe</i>	39
<i>Na rušnom rozcestí</i>	40
<i>Mladým básníkom</i>	41
<i>Už ide nocka</i>	43
<i>Život</i>	44
<i>Inde a u nás</i>	45
<i>Matke</i>	46
<i>Jednému z mnohých</i>	47
<i>Oko za oko</i>	49

III. A TAK SME ŽILI...

Zmena časov	53
Hľ'a, zora	55
Spev slobody	56
Zora spásy	58
Čas radosť	60
Slobody slnka božská moc	62
Naším hrobom	64
Matici slovenskej	65
Po dlhej zime	66
Sokolom!	67
Na stráž	69
Pozdrav na Pol'anu	71
Melodia	73
Na palubu!	74
Komunistom	76
Zmráka sa	77
Slovensko	78
U nás	79
Doznievajú piesne	80
Neprajníkom pokroku	81
Už dávno loví	82
Tu žiť je nemožno!	84
Šta vlk	85
Požehnané kvetné stráne	86
Slováčku spevavý!	87
Slovenská žula	89
Na krížnych cestách	90
Našským družinám!	91
Či tak?	92
Mladým šíkom!	94
Mládež moja	95
V deň 28. októbra	97
Pieseň nádeje	99
Slovenským akademikom	100
1. máj	102
Na pokon	103

OTOŠ HATALA-MICHALOV

SLZY A ÚSMEVY

VERŠE

*Na vlastný náklad pôvodcu vytlačila kníh-
tlačiareň Pokorný a spol. v Brne na sklonku
tretieho päťročia nášho slobodného štátu.*

*Okrem riadneho nákladu vyšlo sto číslova-
ných a pôvodcom podpísaných výtiskov,
z ktorých prvých desať je nepredajných.*

Tento výtisk má číslo

70

